

Het hoofd koel houden in een hete herfst

Karel Van Eetvelt

Unie van Zelfstandige Ondernemers

Financieel Forum regio Antwerpen

3 november 2008

Het hoofd koel houden in een hete herfst

- **Wat is UNIZO?**
- NV België, een stand van zaken
 - Competitief?
 - In een inflatiespiraal?
 - Vergrijzing, (grote) impact?
 - Onze KMO's: status questionis
- De IPO in drie stappen
- Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?

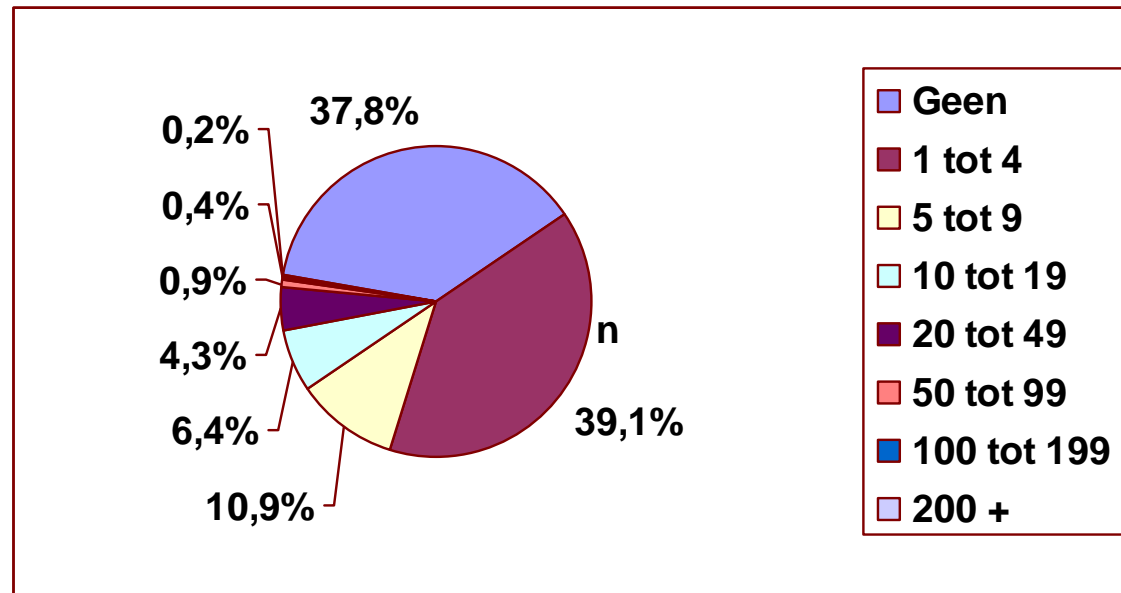
Opdrachtverklaring UNIZO

- UNIZO = Unie van Zelfstandige Ondernemers
- Betere ondernemersomgeving via sterke belangenverdediging
 - Lobby EU, Nat., Reg., Prov., lokaal
 - Politiek en overheidsdiensten
- Ondernemersleven vereenvoudigen via sterke adviesverlening
- Businesscompetenties en –opportunities aanscherpen via netwerkmeetings en vorming

→ **Uiteindelijk doel: kansen voor ondernemers maximaliseren**

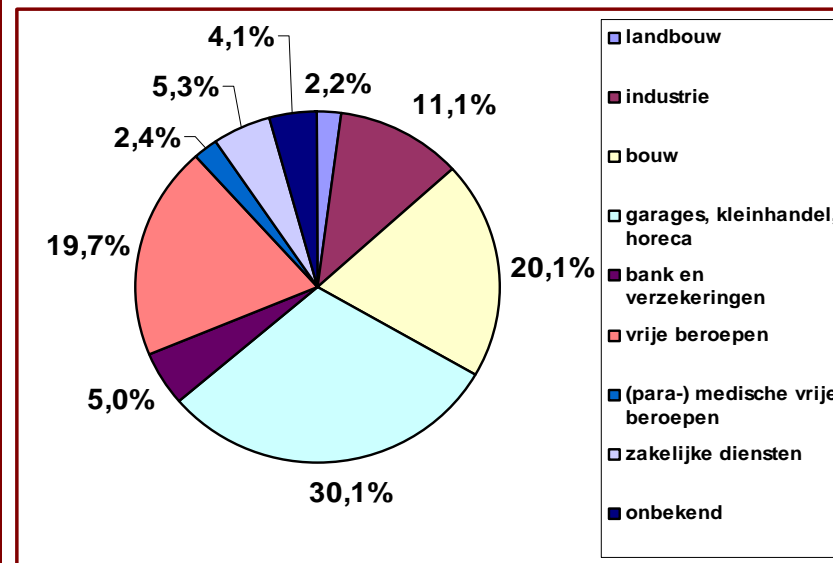
UNIZO ledenprofiel volgens personeel

personeel	% totaal
Geen	37,8%
1 tot 4	39,1%
5 tot 9	10,9%
10 tot 19	6,4%
20 tot 49	4,3%
50 tot 99	0,9%
100 tot 199	0,4%
200 +	0,2%
	100%
personeel	% totaal

UNIZO ledenprofiel per sector

sector	type	% total
0	landbouw	2,2%
1, 2, 3	industrie	11,1%
4	bouw	20,1%
5	garages, kleinhandel, horeca	30,1%
6	bank en verzekeringen	5,0%
7	vrije beroepen	19,7%
8	(para-) medische vrije beroepen	2,4%
9	zakelijke diensten	5,3%
	onbekend	4,1%
		100,0%

Hoe bereikt UNIZO de doelgroep?

1. Doelgroepenwerking

Startersservice

Startmentor

OVO

KMO Contact

UNIZO Internationaal

Overnamemarkt
Tussentap

2. Sectoren

87 sectororganisaties

18 sectororganisaties
FVIB

3. Geografisch

Nationaal secretariaat

11 regio's

292 UNIZO lokale
ondernemers-
verenigingen

UNIZO in thema's

- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
- Jobkanaal
- Onderwijs en Ondernemen
- Corporate Governance
- Trias
- Franchising
- Creativiteit en innovatie
- Dag van de Klant
- Startersdag

Het hoofd koel houden in een hete herfst

- Wat is UNIZO?
- NV België, een stand van zaken
 - **Competitief?**
 - In een inflatiespiraal?
 - Vergrijzing, (grote) impact?
 - Onze KMO's: status questionis
- De IPO in drie stappen
- Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?

België, productief maar niet competitief

World Economic Forum © 2008
Global Competitiveness Index rankings and 2007-2008 comparisons

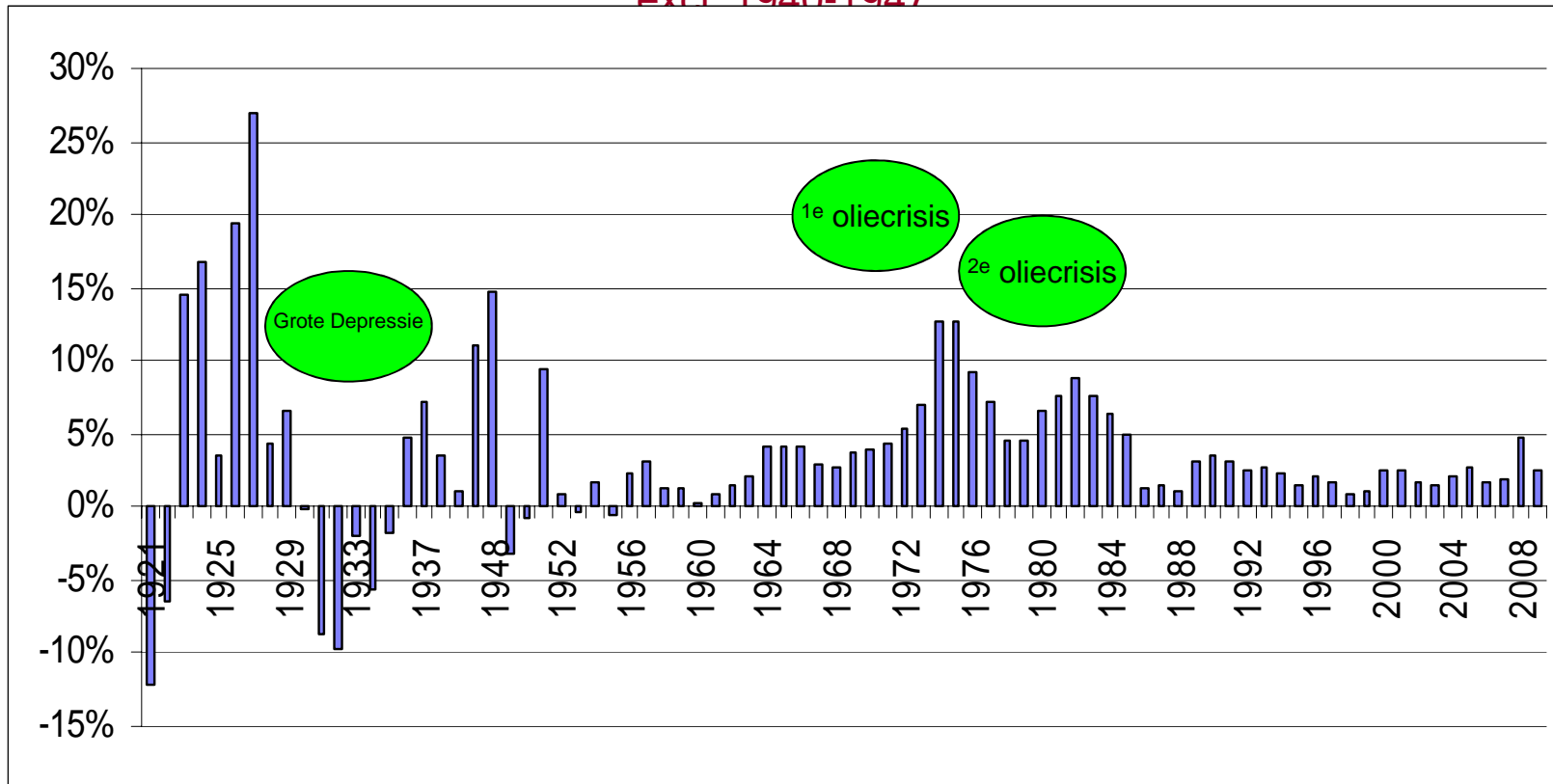
Country/Economy	GCI 2008-2009 rank	GCI 2008-2009 score	GCI 2008-2009 rank (among 2007 countries)*	GCI 2007-2008 rank
United States	1	5,74	1	1
Switzerland	2	5,61	2	2
Denmark	3	5,58	3	3
Sweden	4	5,53	4	4
Singapore	5	5,53	5	7
Finland	6	5,50	6	6
Germany	7	5,46	7	5
Netherlands	8	5,41	8	10
Japan	9	5,38	9	8
Canada	10	5,37	10	13
Hong Kong SAR	11	5,33	11	12
United Kingdom	12	5,30	12	9
Korea, Rep.	13	5,28	13	11
Austria	14	5,23	14	15
Norway	15	5,22	15	16
France	16	5,22	16	18
Taiwan, China	17	5,22	17	14
Australia	18	5,20	18	19
Belgium	19	5,14	19	20

Het hoofd koel houden in een hete herfst

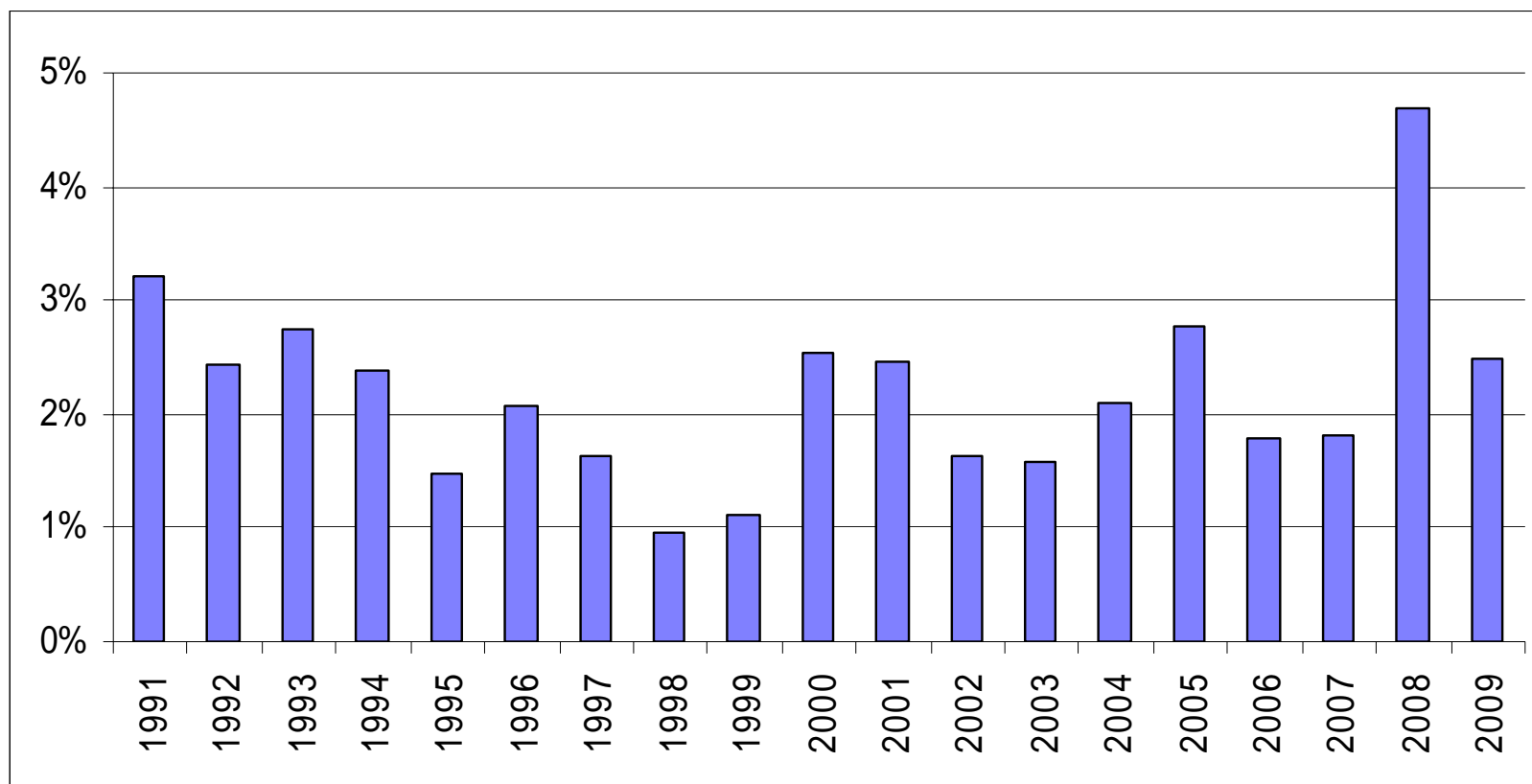
- Wat is UNIZO?
- NV België, een stand van zaken
 - Competitief?
 - *In een inflatiespiraal?*
 - Vergrijzing, (grote) impact?
 - Onze KMO's: status questionis
- De IPO in drie stappen
- Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?

Inflatie in historisch perspectief

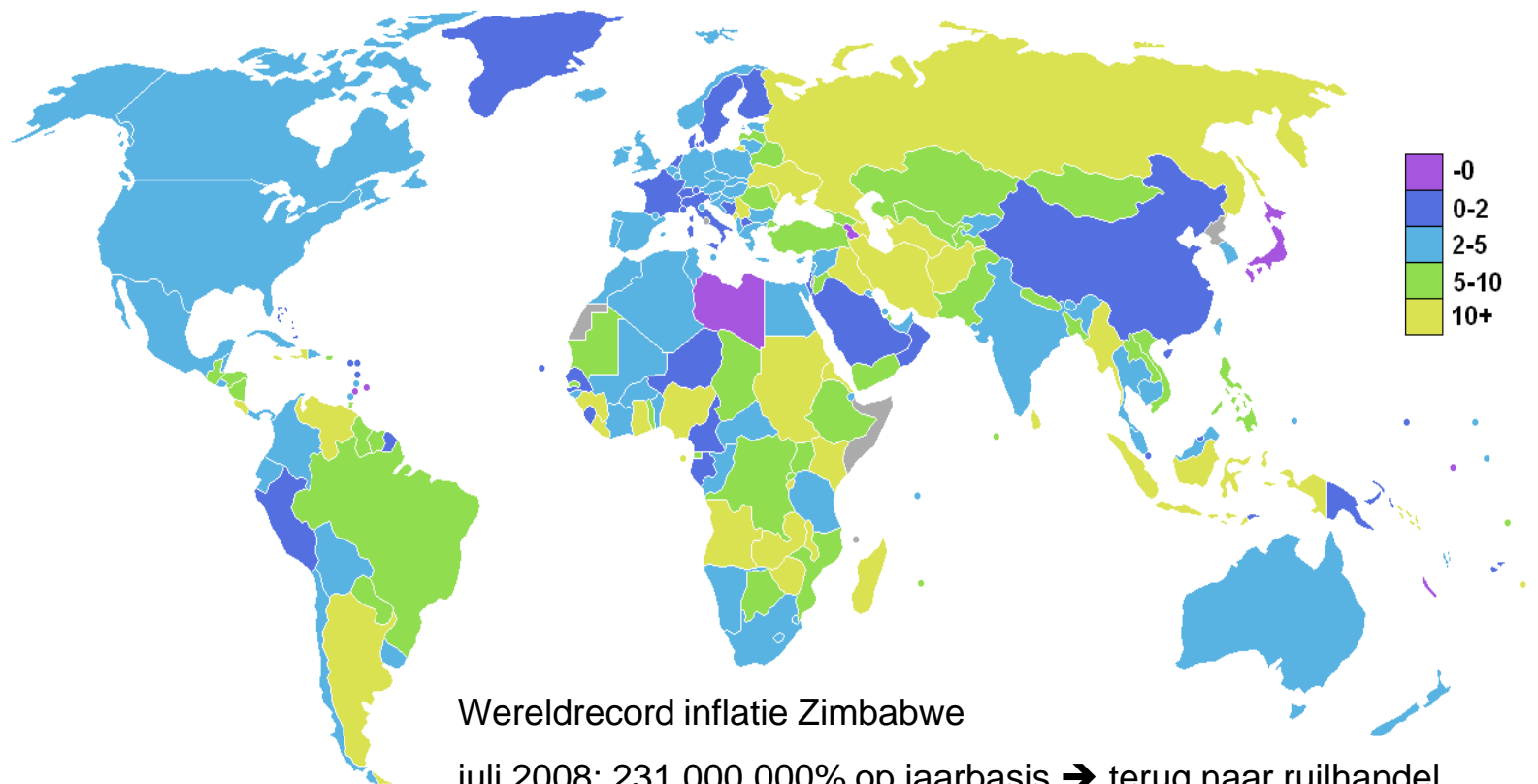
België (1921-2008)
excl. 1940-1947

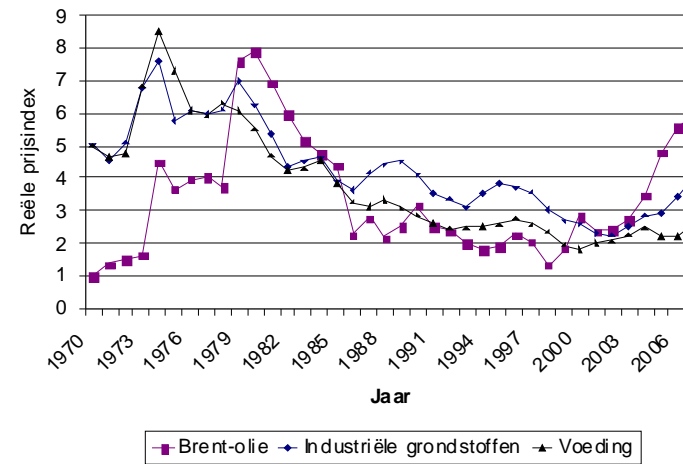
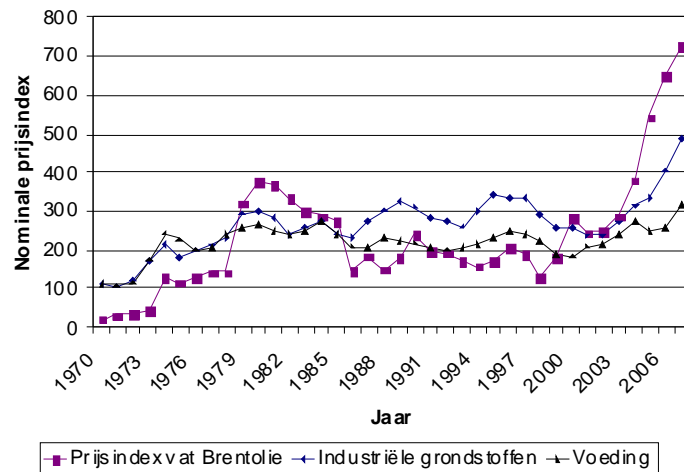
Recent inflatieverloop België

Inflatie in geografisch perspectief

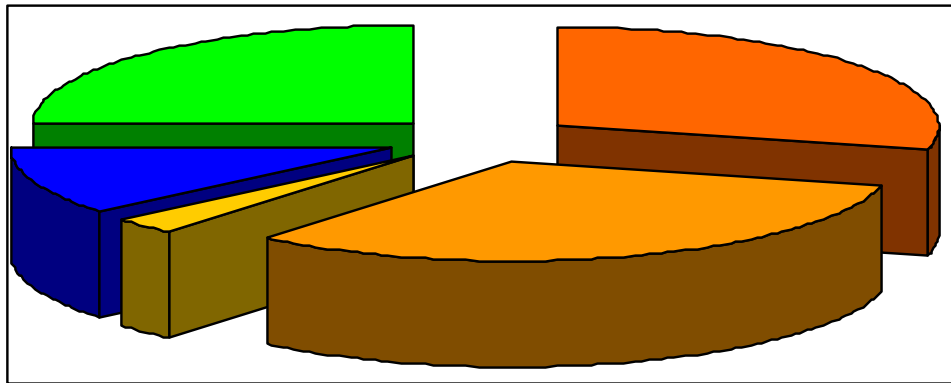

Evolutie nominale vs reële grondstof- en voedselprijzen 1970-2007

- In **nominale termen** hebben we te maken met nooit geziene prijsniveaus voor olie, grondstoffen en voeding
- In **reële termen** hebben tijdens de jaren '70 veel hogere prijsniveaus gekend voor olie, grondstoffen en voeding

Componenten inflatie

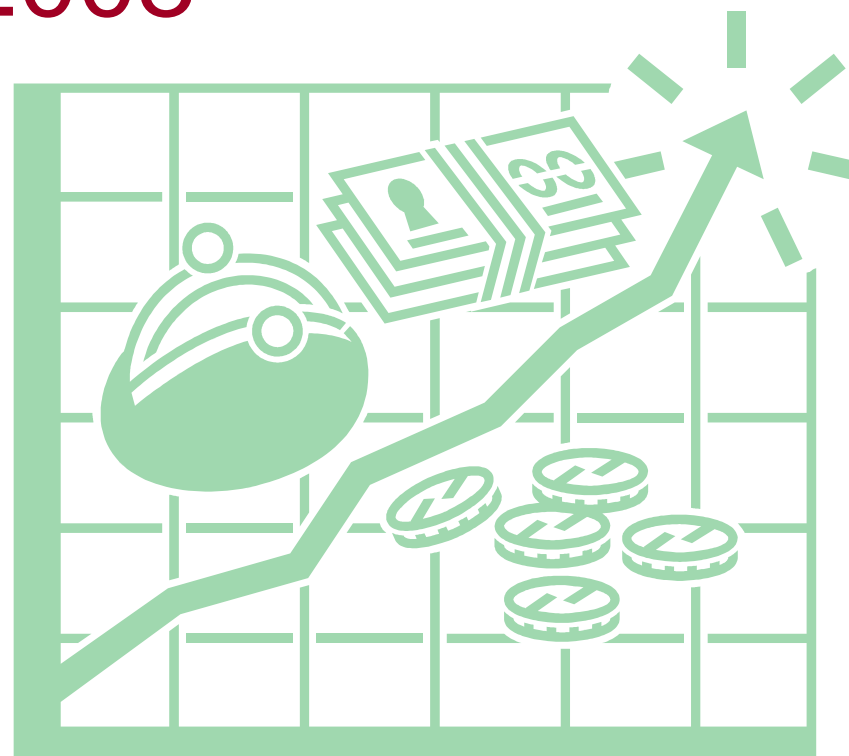

- huisbrandolie
- motorbrandstoffen
- elektriciteit, gas, ...
- buitenlandse reizen en citytrips
- rest

- Stijgende energieprijzen voor 64% verantwoordelijk voor hoge inflatie

Oorzaken inflatiestijging 2007-2008

- Olie
- Industriële grondstoffen
- Voedselprijzen
 - Graan (maïs, tarwe, rijst)
 - Soja en soja-olie
 - Raapzaad-, zonnebloem-, palmolie

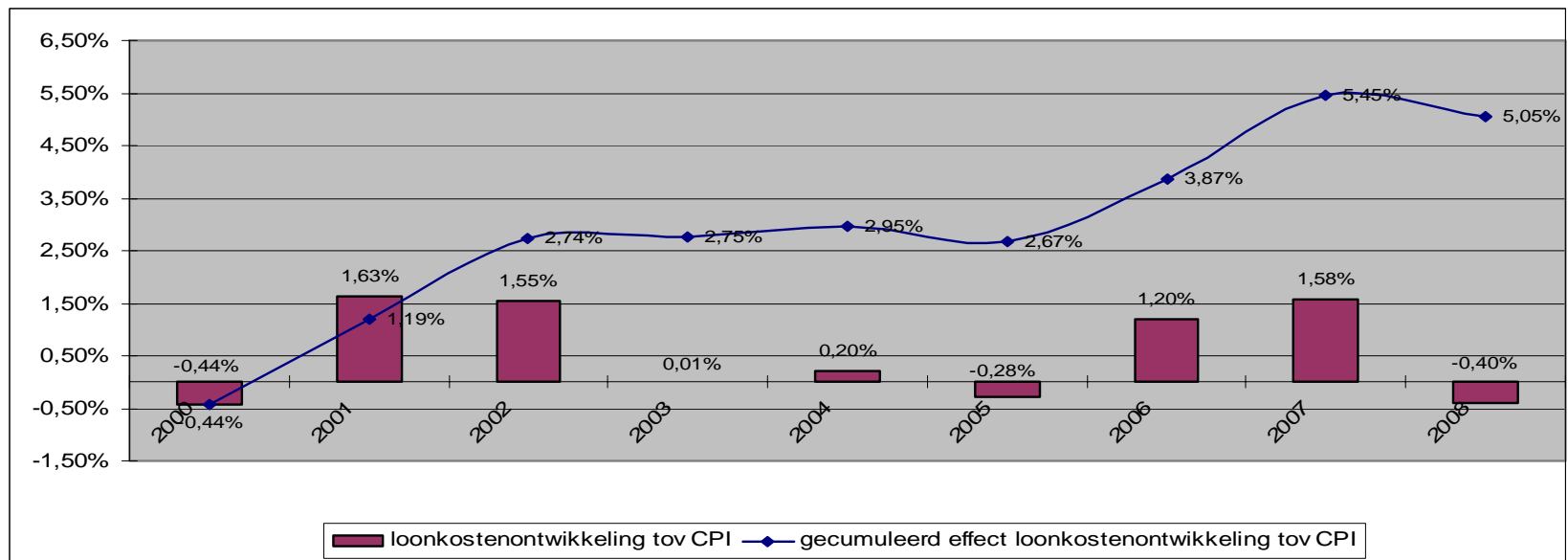
Inflatieperceptie

- Gevoelsinflatie is hoger dan werkelijke inflatie
- Perceptiekloof het hoogst op moment dat 'eurogeld' in omloop kwam
- Oorzaak?
 - Sterke stijging van de vastgoedprijzen (die niet zijn opgenomen in de index omdat dit een vorm van sparen is)
 - Gezinnen kopen veelvuldig producten aan met kleine waardes, waardoor prijsstijging daar sterker doorweegt tov nu en dan producten/diensten aankopen met hoge waardes, die eerder dalen in prijs → typevoorbeeld pintje vs televisie

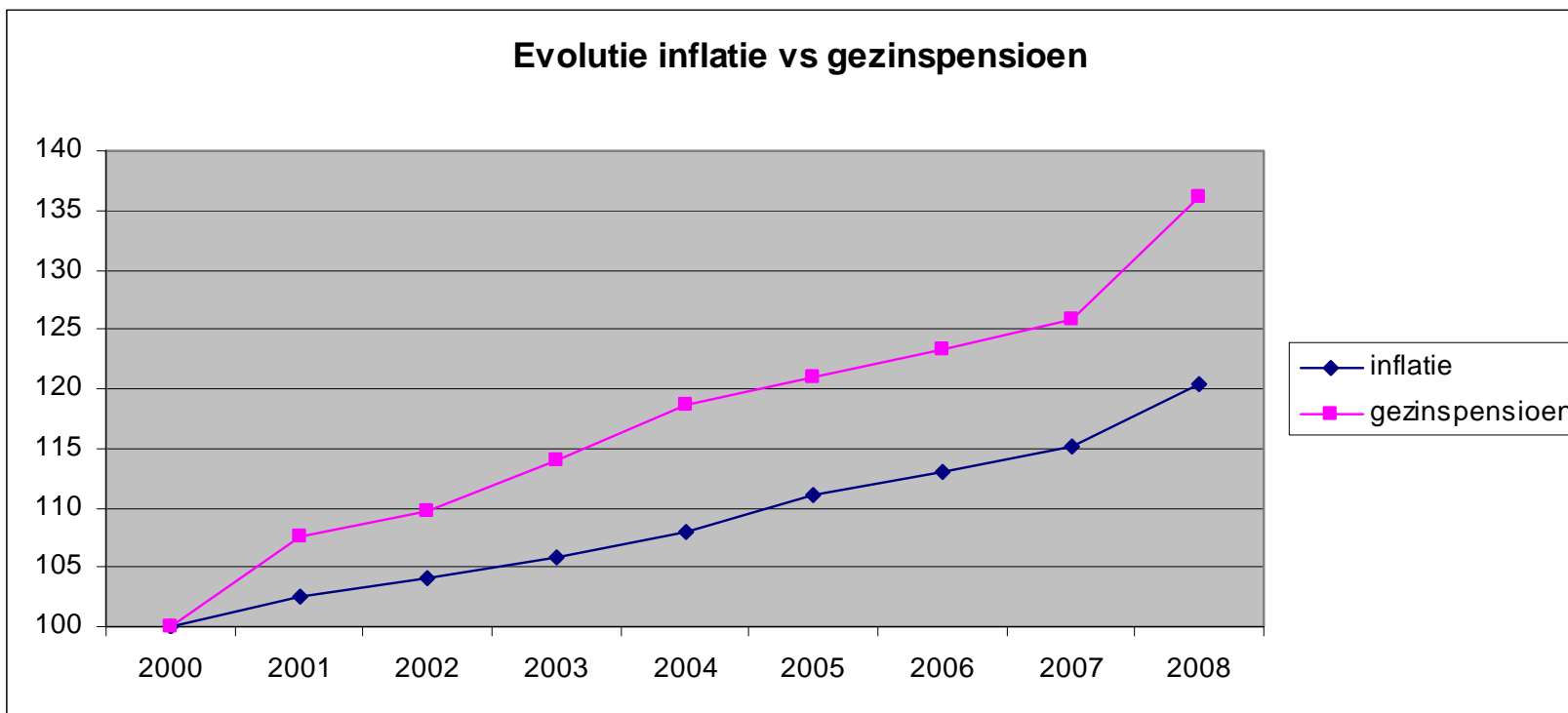
Inflatie \neq koopkracht

- Inflatie:
 - = stijging van het algemene prijspeil
- koopkracht:
 - = (netto)loonontwikkeling vs evolutie inflatie

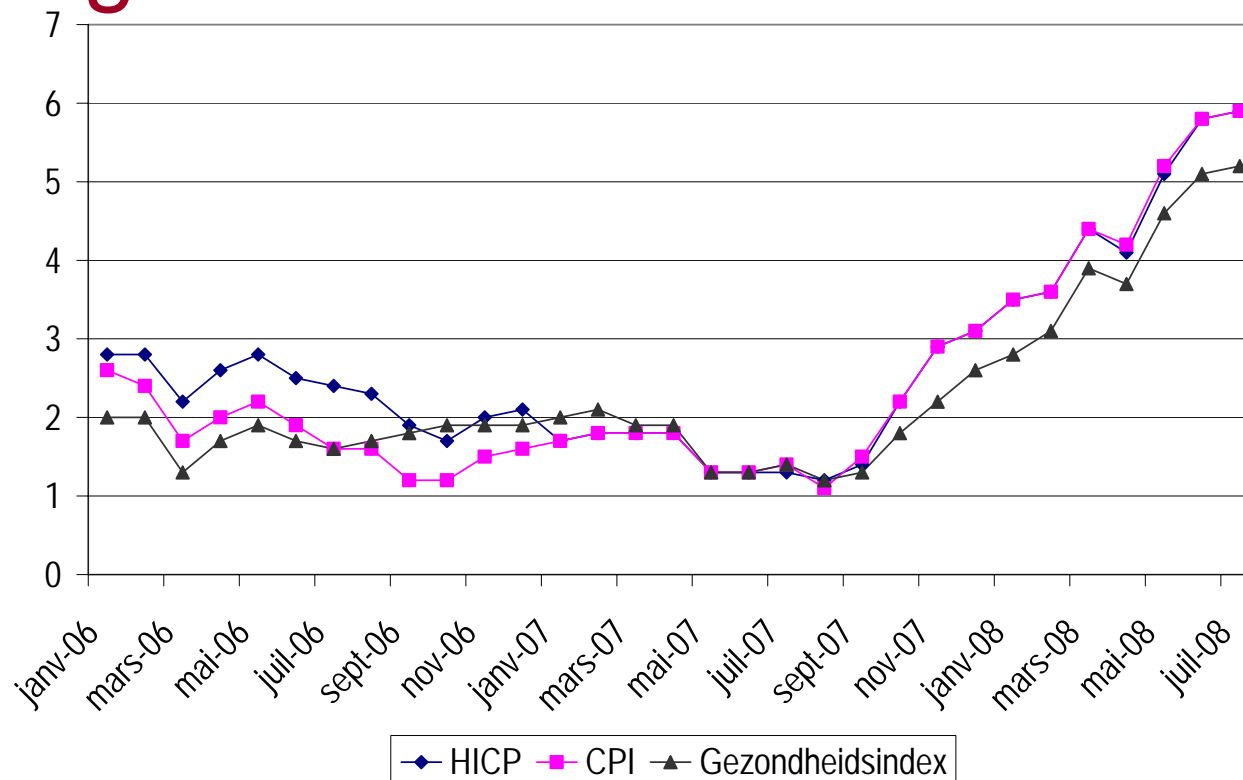
Inflatie vs koopkracht

Evolutie inflatie vs gezinspensioen

Evolutie consumptie- vs gezondheidsindex & HICP

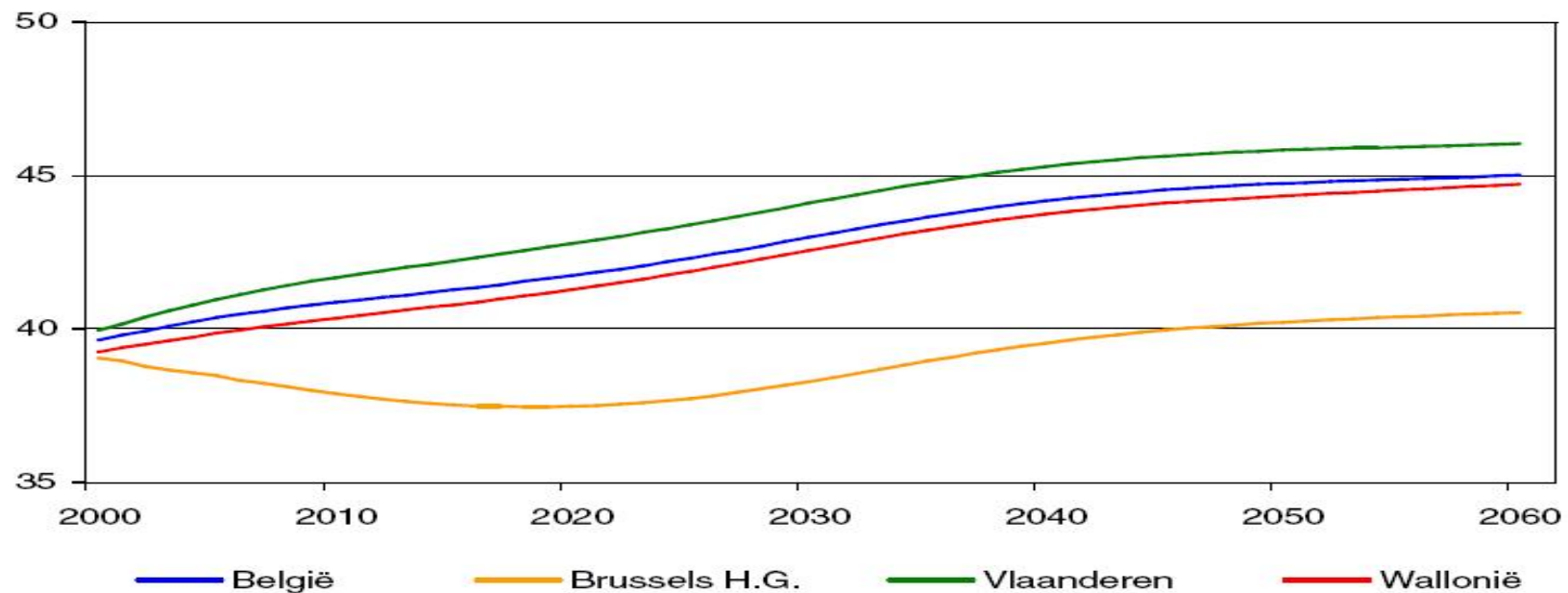
Conclusie

- In historisch perspectief verloopt inflatie via cyclussen
- Laatste 2 decennia is inflatie niet hoger dan 5% geweest
- Oorsprong inflatoire spanningen bij uitstek een internationaal probleem
- Duidelijke nominale prijsstijgingen van energie, grondstoffen, voedselprijzen, reële prijzen blijven onder niveau van jaren '70
- Nominale inflatie \neq reële inflatie
- Mechanismen en maatregelen om koopkracht niet te laten dalen:
 - Loonstijgingen (oa automatische indexering)
 - Vlaanderen: jobkorting
 - november 2008: snellere aanpassing belastingsschalen voor bedrijfsvoorheffing
 - Indexering en aanpassing uitkeringen

Het hoofd koel houden in een hete herfst

- Wat is UNIZO?
- NV België, een stand van zaken
 - Competitief?
 - In een inflatiespiraal?
 - **Vergrijzing, (grote) impact?**
 - Onze KMO's: status questionis
- De IPO in drie stappen
- Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?

Gem. leeftijd 2000-2060

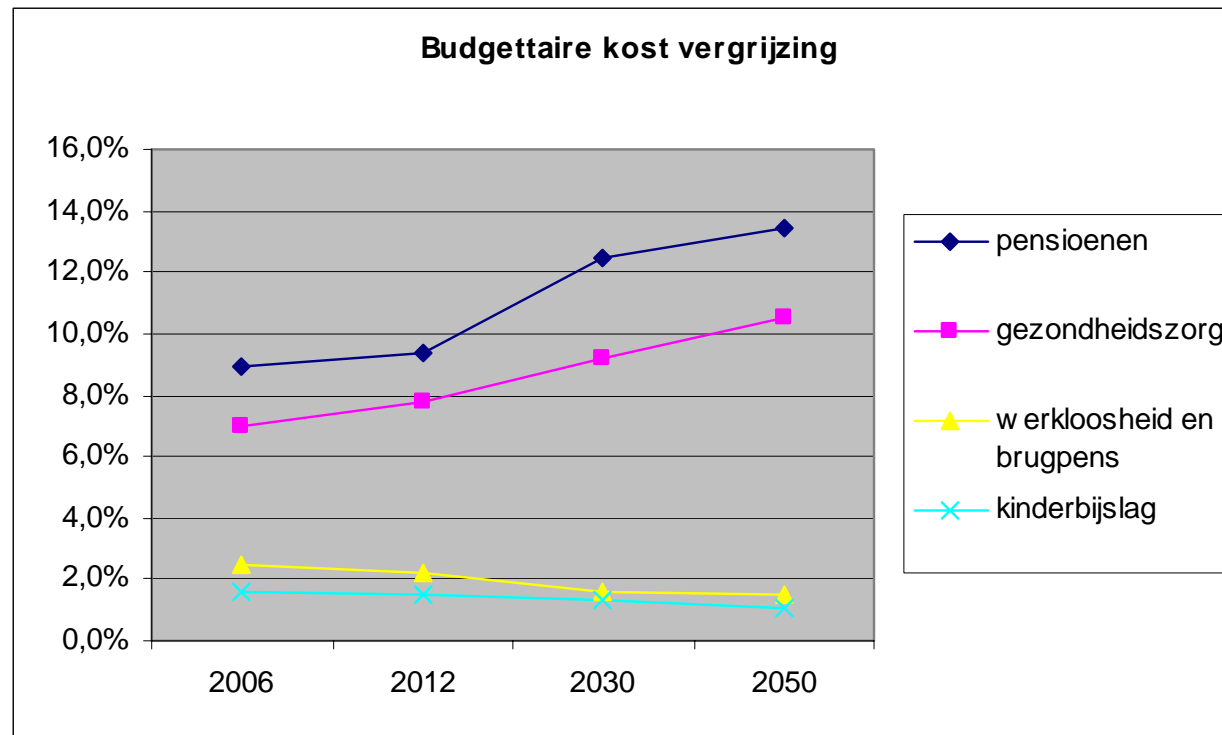
Wie betaalt: financiering Sociale Zekerheid

Ontvangsten in duizend €	2007 resultaten	2008 Juni 2008	2009 prefiguratie	Evolutie '09/'07
Sociale bijdragen	34.771.070	36.569.683	38.117.774	9,62%
Rijkstoelagen	5.522.075	5.734.817	5.881.848	6,52%
Alt. financiering	8.462.607	9.545.690	10.523.699	24,36%
Spec. Bijdragen	2.709.383	2.630.328	2.669.572	-1,47%
Totaal ontvangsten	51.600.888	54.712.454	57.482.583	11,40%

Wie geniet: evolutie uitgaven Sociale Zekerheid

Uitgaven in duizend €	2007 Resultaten	2008 jun/08	2009 prefiguratie	Evolutie '09/'07
RIZIV gezondheidszorgen	17.676.092	18.366.577	19.964.117	12,94%
RIZIV uitkeringen	3.886.674	4.245.445	4.502.937	15,86%
RVP (pensioenen)	15.671.486	16.726.848	17.705.497	12,98%
RKW (gezinsbijslag)	3.735.752	3.894.356	4.060.834	8,70%
RVA loopbaanonder- breking / tijdskrediet	645.900	704.218	739.916	14,56%
RVA werkloosheid	6.123.779	6.231.168	6.533.288	6,69%
RVA brugpensioenen	1.374.426	1.430.536	1.520.691	10,64%
Beheerskosten	1.951.232	1.267.478	1.305.106	
Diversen (o.a. dinestench.)	3.001.375	1.364.179	1.558.467	
Totaal uitgaven	54.572.906	54.828.637	58.483.637	

Kost van onze vergrijzing

Evolutie kost vergrijzing

- 2007: 22,6% BBP
- 2013: 24,1% BBP
- 2030: 26,9% BBP
- 2050: 28,9% BBP

→ Besparen op andere bestedingen!

Het hoofd koel houden in een hete herfst

- Wat is UNIZO?
- NV België, een stand van zaken
 - Competitief?
 - In een inflatiespiraal?
 - Vergrijzing, (grote) impact?
 - **Onze KMO's: status questionis**
- De IPO in drie stappen
- Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?

De situatie van de zelfstandigen en KMO's

- Economische crisis sloeg al eerder toe
 - Faillissementen: +10% vorig jaar, +16% 3de kwartaal tov vorig jaar
 - Eerst stijging bij BtoC: kleinhandel, horeca, (bouw)
 - Kleinhandel: -1500 jobs (10% vh jobverlies)
 - Horeca: -1750 jobs (12,5% vh jobverlies)
 - Stijging zet zich door in deze sectoren + ook in BtoB
 - Transportsector
 - Zakelijke dienstverlening (PC-consultants, bedrijfsbeheer,...)

De situatie van de zelfstandigen en KMO's

- Effect nav kredietcrisis vermoedelijk nog sterker
 - Dalend consumenten- en ondernemersvertrouwen
 - Uitstel investeringen
 - Beschikbaarheid en voorwaarden kredieten en risicokapitaal?
- Kosten voor onze bedrijven:
 - E-kost fors opgelopen
 - Inflatie zorgt voor forse loonstijging
 - Minimumlonen vorig en dit jaar opgetrokken
 - Lonen bedienden +5% in januari
 - Water staat aan de lippen, geen marges meer

De situatie van de zelfstandigen en KMO's

- Remedies KT:
 - Financiële crisis:
 - Versterking waarborgregeling en participatiefonds = goede zaak
 - Overheid moet blijven investeren en tijdig facturen betalen
 - Banken moeten kredieten blijven verlenen
 - KMO-vertegenwoordiging!
 - Economische crisis:
 - Belang van een IPA!
 - Stabiliteit en vertrouwen
 - (netto-)koopkracht behouden
 - Geen kostenstijging voor bedrijven
 - » Lastenverlagingen?
 - » Voor wie en hoe?
 - » Loonblokkering?
 - » Verlenging arbeidsduur?

De situatie van de zelfstandigen en KMO's

- Remedies MLT en LT:
 - Competitieve kosten/productiviteitsverhouding
 - Vernieuwing, vernieuwing en vernieuwing
 - Modernere arbeidsmarkt
 - Minder rigiditeit in regelgeving
 - Meer permanente vorming
 - Werkbare en betaalbare staatsstructuur
 - Verantwoordelijkheid in regio's voor gemaakte kosten (bv pensioenen ambtenaren)
 - Herziening financieringswet om federale overheid terug armslag te geven mbt vergrijzingsuitdaging

Het hoofd koel houden in een hete herfst

- Wat is UNIZO?
- NV België, een stand van zaken
 - Competitief?
 - In een inflatiespiraal?
 - Vergrijzing, (grote) impact?
 - Onze KMO's: status questionis
- *De IPO in drie stappen*
- Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?

De IPO in drie stappen

- Sociaal overleg volgens de wet op de competitiviteit
- Technisch rapport van de CRB
- Het interprofessioneel akkoord

Wet op concurrentievermogen

- Voluit: wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen
- 2 pijlers:
 - Loonkost in België mag niet sneller stijgen dan de gemiddelde loonkost in Duitsland, Frankrijk en Nederland
 - Procedure om dit na te gaan en maatregelen te treffen indien het concurrentievermogen wordt geschaad

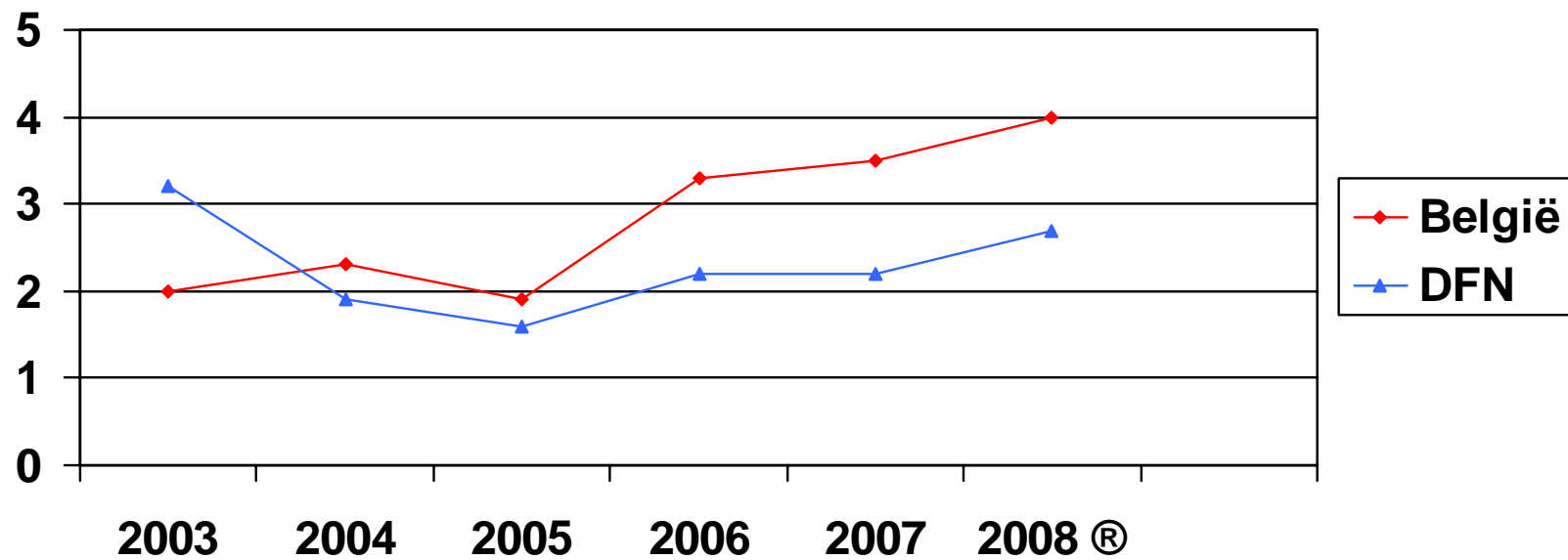
Procedure

- Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) stelt tweejaarlijks een “technisch rapport” op met evaluatie van het concurrentievermogen.
- Sociale partners stellen een “loonnorm” op
- Loonnorm is indicatief (wet voorziet in bindende verklaring maar gebeurt niet meer)
- Loonnorm is som van indexering, baremieke verhogingen en loonsstijging

Technisch Rapport oktober 2008

- In de periode 1997-2008 stegen de Belgische loonkosten 4,1% sneller dan het gemiddelde in de buurlanden.
- Vooruitzichten van de OESO (juni)
 - Nominale loonmarge: 6,4%
 - Indexering: 5,6%
- Nieuwste cijfers van OESO zijn nog dramatischer
 - Nominale loonmarge: 5,0%
 - Indexering: 5,1%

Stijging gemiddelde uurkost

Conclusie technisch rapport?

- Gecumuleerde loonkosthandicap van 4,1%
- Marge van 0,8% (op basis van OESO juni 2008), geen op basis van recentste gegevens
- DUS: geen ruimte voor reële loonstijging

De inzet

- Interprofessionele onderhandelingen 2008 zijn ultieme test voor de wet van 1996:
 - Of: er wordt ingegrepen om de concurrentiekracht te herstellen
 - Of: men doet verder zoals in de afgelopen jaren (wat is het nut van de wet dan nog?)

Het hoofd koel houden in een hete herfst

- Wat is UNIZO?
- NV België, een stand van zaken
 - Competitief?
 - In een inflatiespiraal?
 - Vergrijzing, (grote) impact?
 - Onze KMO's: status questionis
- De IPO in drie stappen
- ***Besluit: welke toekomst voor het sociaal overleg?***

Welke toekomst voor het sociaal overleg?

- Poldermodel of Belgisch model?
 - Snel akkoord over loonmatiging vs. stakingen en acties
 - Heeft de Nederlander een hoger nettoloon? Een betere sociale zekerheid? Meer welvaart?

Het sociaal overleg in de toekomst zal constructief zijn of het zal niet zijn!

Welke uitdagingen?

- Ook morgen nog een goed sociaal vangnet
 - Hoe financieren en wie responsabiliseren?
- Ruimte voor moderne ondernemende mensen
 - Zin voor risico en initiatief belonen
- Omhoog die activiteitsgraad
 - Werken en kinderen opvoeden: een haalbare combinatie... maar flexibiliteit moet van 2 kanten komen!
 - 50+ is niet oud noch out
 - Diversiteit is een meerwaarde
- Optimale staatsstructuren in een Europese/mondiale gemeenschap